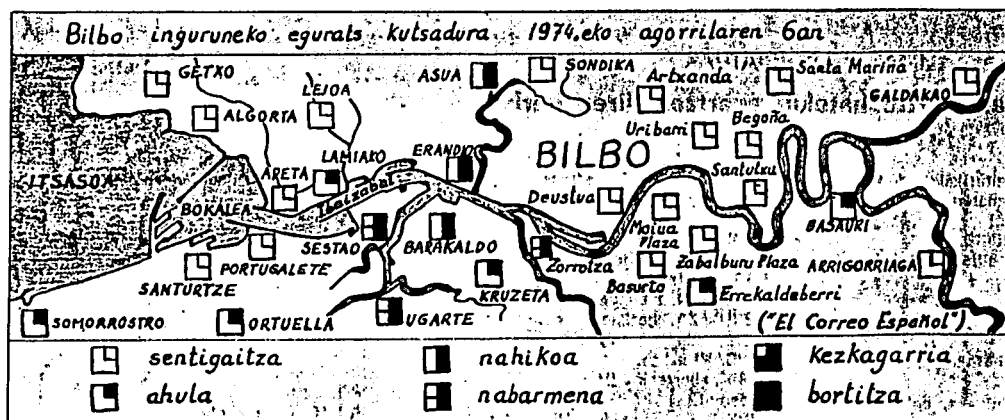

Bilbo inguruko egurats kutsadura

Ikus dezagun orain, zenbat SO₂ dagoen metro kubiko bakoitzeko. Ihaz, Bilboko eguratsak, batez beste, metro kubiko bakoitzeko, 195 mikrogramo SO₂ (195 mg/m³ SO₂) ukan zituen.

Legeak, muga gorena bezala, 150 mg/m³ ezarria du. Beraz, muga hau biziki xitua* eta iragana aurkitzen da Bilbon.

Oraindik gehiago: Ihaz, 186 egunetan egin ziren kutsatur neurketak Erandion eta Asua ibarrean. Egun hauetarik zortzitan bakarrik seinatu zuten 150 mg/m³ baino gutiago ingurune hartako lau neurgailuek. Beraz, 4,3 % egunetan bakarrik ez zen xitu eta iragan legeak ezarritako muga.

Espainiako Industri Ministergoak egindako azterketa baten laburpena esku artean dudala, guztiz harriturik gelditu naiz, han azaltzen diren xehetasunak* irakurtzean. Eta, kutsaduraren* problemaren kontzientzia hartzeko, jendeak ere xehetasun horik* ezagutu behar dituela uste dut, zifrek, beren hoztasunean, problemaren neurria ematen digute eta. Has gaitezen, bada, 1973. urteari dagozkion kutsadurari buruzko datuak ikertzen.

BIZKAIKO EGURATSERA BOTA DUGUN ZIKINKERIA

Sinesgaitza bada ere, 300.435 tonelada zikinkeria bota izan ditugu Bilboko eguratsera* 1973. urtean. Lantegiek 71,3% bota izan dute, autoek 19,3%, eta zarama*-erretzailuek eta etxeko berogailuek 9,4%.

Ikus ditzagun, ondoko taulan, egotziak* izan diren kutsagarrien kantitateak.

Kutsagarriak	Toneladak
SO ₂	144.545
Hauts partikulak	51.770
CO	66.300
NO _x	24.540
Hidrokarburoak	13.280
Orotara	300.435

Kutsagarri hauen artean, SO₂ (edo anhidrido sulfurosoa) aztertuko dugu bereziki. Eta hau, bi arrazoinengatik batez ere: gehienik egotzen den kutsagarria delako, eta problema bereziak sor ditzakeelako.

ZENBAT SO₂ DAGOEN BILBOKO EGURATSEAN

Ikuspuntu bitatik ikertuko* dugu arazo hau. Batetik, zenbat SO₂ jaurtikitzen den ikusiko dugu, eta bestetik, airean bertan zenbat dagoen metro kubiko bakoitzeko.*

Goiko taulan ikus daitekeen bezala, ihaz 144.545 tonelada SO₂ izan ziren jaurtikiak. Jaurtikitze horretan, Somorrostroko iragaztegiak* eta Santurtzeko zentral termikoak ukan* dute parterik handiena. Somorrostroko iragaztegiak 100 tonelada inguru botatzen ditu egunero, eta Santurtzeko zentralak are* gehiago.

Goazen aurrera. 400 mg/m³ baino SO₂ gehiago dagoenean, garratzasun* handia hedatzen* da eguratsean, eta egoera hori arriskugarria izan daiteke osasunerako. Hala ere, ihaz, Bilbon, 87 egunetan ukan genuen 400 mg/m³ baino SO₂ gehiago.

800 mg/m³ baino SO₂ gehiago dagoenean, emergentzi egoera agindu behar luke legeak. Hala ere, Bilbon, 1973. urtean, 10 egunetan ukan genuen hori baino SO₂ gehiago. Eta ez pentsa hein* horretara doi* doi heldu zenik, 1.729 mg/m³ko balorea ere neurtu baitzen.

Bestalde, kontutan hartu behar da, aipatutako balore guztiok egun osoaren batezbesteko* baloreak direla. Esan dezagun, hala ere, Bilboko lantegi batzuek ordu berezietan baino ez dituztela kutsagarriak egotzen. Honek zera esan nahi du, une berezi horietan SO₂ delakoaren kontzentrazioa askoz ere handiagoa dela, eta problemak* gogorrago bihurtzen dela.

SO₂ KALTEGARRI OTE DA?

SO₂ famatu hori aipatzen egon gara orain arte; baina ez dugu oraino azaldu zer kalte egin dezakeen.

Hara! Berez ez du problema handiegirik sortzen, egoera berezietan izan ezik. Baina, haizerik ez dabilenean, airea berriztatzen ez denez gero, SO₂ hori, eguratsean hezetasun* handia badago, SO₃ bihurtzen da erreazio fotokimiko baten bidez; eta SO₃ horrek, airean dagoen utarekin, azido sulfurikoa sortzen du. Honela, azido sulfurikozko ttantak sortzen dira, eta, arnasa hartzean, geure barrura sartzen ditugu. Honela, emeki* emeki, problema gogorrak sor daitezke biriketean.*

Bilbon, eguratsa 20% egunetan guti gorabehera egoten da bare, ia haize barik.* Bestalde, Bilboko eguratsaren batezbesteko hezetasuna 75%koa da, eta hilabete batzuetan (uztailean, agorrilean*) 90%era heltzen da. Beraz, Bilbo oso toki egokia da, aipatu* azidoa sor dadin.

ONDORIOAK

Aipatu baloreak kontutan harturik, argi eta garbi ikusten dugu, Bilboko eguratsa guztiz kutsaturik dagoela. Legeak seinalatzen duen mugaz gora gabiltzala.

Hala ere, kutsadura hau, orain, kutsadura radioaktiboaz gehituko dugu, nuklear zentralak eraikitzean.

Ez ote dugu ezer egin behar kutsaduraren kontra?

J. R. ETXEBARRIA

dezagun, daigun
digute, deuskue
ditzagun, daiguzan
ditzake, daikez